

Besluit

Codewijzigingsbesluit verwerken tariefinkomstenderving faillissement leverancier

Ons kenmerk : ACM/UIT/519346
Zaaknummer : ACM/19/035120

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt van 22-10-2020, kenmerk het definitieve besluit tot wijziging van de tariefstructuren en voorwaarden als bedoeld in de artikelen 27 van de Elektriciteitswet 1998 en 12a van de Gaswet betreffende verwerken tariefinkomstenderving faillissement leverancier

De Autoriteit Consument en Markt,

Gelet op artikel 12f, eerste lid van de Gaswet en artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998;

Besluit

Artikel I

De Tarievenscode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

A

Artikelen 5.1.2. tot en met 5.1.5. komen te vervallen.

B

In paragraaf 5.1 worden de artikelen 5.1.1. tot en met 5.1.4. ingevoegd, luidend:

- 5.1.1. Indien regionale netbeheerders door faillissement van een leverancier als gevolg van toepassing van het leveranciersmodel, zoals bedoeld in artikel 95cb van de Elektriciteitswet 1998, tariefinkomsten derven, mogen zij deze gedeerde inkomsten gezamenlijk met alle kleinverbruikers verrekenen, waarbij elke kleinverbruiker een gelijk bedrag in rekening wordt gebracht.
- 5.1.2. De in artikel 5.1.1. bedoelde verrekening heeft ten hoogste betrekking op de gedeerde tariefinkomsten gedurende
  - a. drie maanden voorafgaand aan de datum waarop de leverancier in staat van faillissement is verklaard; dit is de datum waarop melding wordt gemaakt van het betreffende faillissement in de Nederlandse Staatscourant; en
  - b. de periode tussen de datum waarop de vergunninghouder in staat van faillissement is verklaard, of indien dit eerder is, de datum waarop de beschikking tot intrekking van de vergunning is genomen, tot de datum waarop de beschikking in werking treedt.

- 5.1.3. Het moment van de in 5.1.1. bedoelde verrekening vindt plaats twee jaar na het jaar waarin de vergunninghouder in staat van faillissement is verklaard. De netbeheerder dient dit verzoek tot correctie voor gedeelde transporttariefinkomsten te doen met het tariefvoorstel voor het betreffende jaar. Daarbij moet de netbeheerder aan de Autoriteit Consument en Markt een overzicht overleggen, voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring, van de gedeelde tariefinkomsten.
- 5.1.4. Indien een netbeheerder, zoals bedoeld in 5.1.1., gedeelde inkomsten verrekent, dan dient deze netbeheerder in het jaar van het einde van het faillissement van de betreffende vergunninghouder een verklaring van de curator bij de Autoriteit Consument en Markt te overleggen van de uitkomsten van het faillissement. Het einde van een faillissement is de dag waarop het einde van een faillissement wordt gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant. Inkomsten die de netbeheerder alsnog heeft kunnen verhalen op de failliete boedel worden in mindering gebracht op de tarieven twee jaar na het jaar van het einde van het faillissement van de vergunninghouder, zoals bedoeld in artikel 5.1.2.

Artikel II

De Tarieencode gas wordt gewijzigd als volgt:

A

Artikel 2.2.6. komt te vervallen.

B

Er wordt een nieuwe paragraaf ingevoegd, paragraaf 2.7 Onvoorzien, met de artikelen 2.40 t/m 2.43, luidend:

- 2.40 Indien regionale netbeheerders door faillissement van een leverancier als gevolg van toepassing van het leveranciersmodel, zoals bedoeld in artikel 44b van de Gaswet, tariefinkomsten derven, mogen zij deze gedeelde inkomsten gezamenlijk met alle kleinverbruikers verrekenen, waarbij elke kleinverbruiker een gelijk bedrag in rekening wordt gebracht.
- 2.41 De in artikel 2.40 bedoelde verrekening heeft ten hoogste betrekking op de gedeelde tariefinkomsten gedurende
- drie maanden voorafgaand aan de datum waarop de leverancier in staat van faillissement is verklaard; dit is de datum waarop melding wordt gemaakt van het betreffende faillissement in de Nederlandse Staatscourant; en
  - de periode tussen de datum waarop de vergunninghouder in staat van faillissement is verklaard, of indien dit eerder is, de datum waarop de beschikking tot intrekking van de vergunning is genomen, tot de datum waarop de beschikking in werking treedt.
- 2.42 Het moment van de in artikel 2.40 bedoelde verrekening is twee jaar na het jaar waarin de vergunninghouder in staat van faillissement is verklaard. De netbeheerder dient dit verzoek tot correctie voor gedeelde transporttariefinkomsten te doen met het tariefvoorstel voor het betreffende jaar. Daarbij moet de netbeheerder aan de Autoriteit Consument en Markt een overzicht overleggen, voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring, van de gedeelde tariefinkomsten.

- 2.43 Indien een netbeheerder, zoals bedoeld in artikel 2.40, gederfde inkomsten verrekent, dan dient deze netbeheerder in het jaar van het einde van het faillissement van de betreffende vergunninghouder een verklaring van de curator bij de Autoriteit Consument en Markt te overleggen van de uitkomsten van het faillissement. Het einde van een faillissement is de dag waarop het einde van een faillissement wordt gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant. Inkomsten die de netbeheerder alsnog heeft kunnen verhalen op de failliete boedel worden in mindering gebracht op de tarieven twee jaar na het jaar van het einde van het faillissement van de vergunninghouder, zoals bedoeld in artikel 2.41.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage,

Datum:

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

M.R. Leijten,
bestuurslid

Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u tegen dit besluit beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Het postadres is: College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA Den Haag. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt zijn ontvangen. Het beroepschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening en een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht bevatten. Voorts moet het beroepschrift de gronden van het beroep bevatten en dient een afschrift van het bestreden besluit te worden meegezonden.

Toelichting

1 Samenvatting

1. Met dit besluit stelt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een wijziging van de Tarievenscode elektriciteit en de Tarievenscode gas vast. De Tarievenscodes voor elektriciteit en gas kennen sinds 2005 bepalingen op grond waarvan de netbeheerders gemiste tariefinkomsten gedurende maximaal 2 maanden voorafgaand aan de dag van faillissementsverklaring van een leverancier mogen doorberekenen in hun tarieven aan de bij hen aangesloten kleinverbruikers. De achtergrond van deze regeling ligt in het – inmiddels verplichte - leveranciersmodel, wat inhoudt dat kleinverbruikers de netbeheerkosten niet apart aan de netbeheerders betalen, maar aan hun leverancier, die dit bedrag vervolgens aan de netbeheerders overmaakt. Bij een (dreigend) faillissement van een leverancier, is de kans groot dat deze op een zeker moment geen netbeheerkosten meer afdraagt aan de netbeheerders.
2. Als een leverancier aan kleinverbruikers failliet gaat, voldoet deze niet meer aan de eisen van de vergunning en neemt de ACM een besluit waarin ze aankondigt de vergunning te zullen intrekken. Vanaf dit moment tot de daadwerkelijke intrekking (de zogenoemde vensterperiode) regelen het Besluit leveringszekerheid Elektriciteitswet 1998 en het Besluit leveringszekerheid Gaswet dat de levering van energie door moet blijven gaan. Dit betekent dat de netbeheerders gedurende deze vensterperiode hun transportdiensten moeten blijven leveren. De huidige regeling in de Tarievenscodes elektriciteit en gas voorzien niet in compensatie van gedeerde tariefinkomsten tijdens de vensterperiode. Deze periode duurde maximaal 10 dagen en is bij het in 2018 gewijzigde Besluit leveringszekerheid Elektriciteitswet 1998 en het Besluit leveringszekerheid Gaswet verlengd tot maximaal twintig werkdagen.
3. Gelet op de wettelijke taak van de netbeheerders om bij dreigend faillissement en tijdens de vensterperiode hun wettelijke taak ongewijzigd uit te voeren, zorgt deze wijziging in de Tarievenscodes ervoor dat de netbeheerders een redelijk deel van hun gemiste inkomsten mogen doorberekenen in de tarieven van de kleinverbruikers. Daardoor zullen de gemiste inkomsten in de periode van 3 maanden voorafgaand aan het faillissement en tijdens de vensterperiode mogen worden verwerkt in de tarieven van de kleinverbruikers, voor zover deze kosten niet op andere wijze zijn vergoed.

2 Aanleiding en gevolgde procedure

4. De ACM stelt op grond van artikel 12f van de Gaswet en artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998 regelgeving vast voor de energiemarkt.
5. Dit besluit is tot stand gekomen naar aanleiding van het voorstel van Netbeheer Nederland dat de ACM op 13 februari 2019 heeft ontvangen en het gewijzigde voorstel dat ACM op 30 januari 2020 heeft ontvangen.¹

¹ Respectievelijk ACM/IN/428176 en ACM/IN/460247.

6. De ACM heeft besloten om met inachtneming van het voorstel en het gewijzigde voorstel de codewijziging vast te stellen.
7. Als onderdeel van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure heeft ACM het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. De terinzagelegging is gemeld in de Staatscourant van 4 juni 2020. ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld binnen zes weken hun zienswijzen op het ontwerp kenbaar te maken. Netbeheer Nederland heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en op 9 juli 2020 haar zienswijze verzonden.² Deze zienswijze heeft geleid tot enkele aanpassingen aan het ontwerpbesluit en de motivering daarvan.
8. De ACM is van mening dat het voorstel geen technische voorschriften bevat bedoeld in Richtlijn 2015/1535. Om die reden zijn de voorwaarden in dit besluit niet in ontwerp ter notificatie aangeboden.

3 Beoordeling

3.1 Procedureel

9. De ACM constateert dat het voorstel op 24 januari 2019 in een overleg met representatieve organisaties is besproken. In het voorstel is een verslag opgenomen van dit overleg en de indieners hebben in het voorstel aangegeven welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die organisaties naar voren hebben gebracht. Naar het oordeel van de ACM voldoet het voorstel daarmee aan de vereisten bedoeld in artikel 12d van de Gaswet en artikel 33, eerste en tweede lid van de Elektriciteitswet.

3.2 Inhoudelijk

10. Met haar voorstel tot wijziging van de Tarievcodes wil Netbeheer Nederland de gedeerde inkomsten van regionale netbeheerders ten gevolge van het faillissement van een leverancier gelijkmatig verdelen over alle kleinverbruikers. Netbeheer Nederland wil de huidige termijn van twee maanden verlengen omdat deze in de praktijk te kort blijkt. Daarnaast wil zij dat de Tarievcodes vergoeding van de gedeerde inkomsten van de netbeheerders regelen voor de periode tussen het faillissement en het eind van de uitvoering Besluit Leveringszekerheid (de vensterperiode), als afnemers zijn omgezet naar een andere leverancier.
11. In het eerste voorstel van 13 februari 2019 stelde Netbeheer Nederland voor de huidige termijn van twee maanden te verlengen naar vier maanden voorafgaand aan het faillissement van een vergunninghouder. In het gewijzigde voorstel van 30 januari 2020 stelde Netbeheer Nederland voor de termijn op een andere wijze te verlengen, namelijk vanaf het moment van melding aan de ACM door de netbeheerder van betalingsachterstand van een vergunninghouder tot het moment van afroepen van de procedure van leveringszekerheid. Dat is volgens Netbeheer Nederland immers de periode waarover de netbeheerder buiten zijn schuld inkomsten derft.
12. De ACM is van mening dat de huidige regeling in de Tarievcodes elektriciteit en de Tarievcodes gas een bijdrage levert aan het goed functioneren van de energiemarkten. De ACM gaat akkoord met de voorgestelde verdeling van de gemiste tariefinkomsten over alle kleinverbruikers in plaats van de huidige verdeling over de kleinverbruikers per netbeheerder. Ook is de ACM bereid om de Tarievcodes elektriciteit en de Tarievcodes gas te wijzigen ter uitbreiding van de periode waarin netbeheerders gemiste tariefinkomsten mogen

² ACM/IN/460247.

doorberekenen in de tarieven, zij het in beperktere mate dan voorgesteld door de netbeheerders. Deze twee wijzigingen zullen hierna nader worden toegelicht.

13. De ACM is om twee redenen akkoord met het voorstel de kosten te verdelen over alle kleinverbruikers in plaats van de verdeling over de kleinverbruikers per netbeheerder. Ten eerste is het verdelen van de kosten over alle kleinverbruikers in lijn met de solidariteitsgedachte die ten grondslag ligt aan het Besluit leveringszekerheid Elektriciteitswet 1998 en het Besluit leveringszekerheid Gaswet. Ten tweede maakt dit de regeling toekomstbestendig, gelet op de mogelijkheid dat een grote leverancier failliet gaat en/of de bijbehorende gedeelde inkomsten sterk geconcentreerd zijn in het gebied van een of twee netbeheerders.
14. De ACM is ook akkoord met de voorgestelde wijziging van Netbeheer Nederland die voorziet in doorberekening van de gemiste tariefinkomsten tijdens de vensterperiode van maximaal 20 dagen. Gelet op de wettelijke taak van de netbeheerders om de continuïteit van energielevering te borgen bij dreigend faillissement en tijdens de vensterperiode, vindt de ACM het terecht dat de netbeheerders de kosten doorberekenen die zij in de vensterperiode maken, voor zover daar geen vergoeding tegenover staat als gevolg van het ontbreken van afdracht van de tariefinkomsten door de betreffende leverancier.
15. De ACM is echter niet akkoord met de volledige voorgestelde verlenging van de periode voorafgaand aan het faillissement van 2 naar 4 maanden. De achterliggende gedachte bij invoering van de huidige regeling met een beperkte duur was gelegen in het scherp houden van netbeheerders bij hun debiteurenbeheer. Deze achterliggende reden is onveranderd voor zover het de periode betreft voorafgaand aan de vensterperiode, zij het dat de periode van 2 maanden in de praktijk kort blijkt. Daarom is de ACM bereid de Tarievcodes aan te passen ter uitbreiding van de periode waarover gemiste tariefinkomsten mogen worden verwerkt in de tarieven naar maximaal 3 maanden. Verdere uitbreiding acht de ACM niet evenredig gelet op het belang van de kleinverbruikers, waarvan een solidariteitsbijdrage wordt gevraagd om de netbeheerders te compenseren voor het garanderen van leveringszekerheid bij faillissement van een leverancier aan kleinverbruikers.
16. De ACM heeft daarom Netbeheer Nederland gevraagd haar voorstel op het punt van verlenging van de termijn te wijzigen. Netbeheer Nederland heeft na opdracht van de ACM op 30 januari 2020 een gewijzigd voorstel ingediend. Het gewijzigde voorstel beantwoordt echter niet aan het verzoek van de ACM. De ACM is niet akkoord met het voorstel de regeling zo te wijzigen dat de melding dat er sprake is van een betalingsachterstand bij een vergunninghouder het startpunt vormt voor de periode waarin gedeelde inkomsten verwerkt mogen worden in de tarieven voor de kleinverbruikers. Een dergelijk startpunt neemt de prikkel tot scherp debiteurenbeleid namelijk weg bij de netbeheerder. Het volstaat dan immers te melden conform art. 2 van het Besluit Leveringszekerheid Elektriciteit en het Besluit Leveringszekerheid Gas dat er sprake is van een betalingsachterstand bij een vergunninghouder. Een scherp debiteurenbeleid vereist volgens de ACM echter ook dat vervolgens in overleg wordt getreden met de leverancier over de reden voor de betalingsachterstand en mogelijke oplossingen daarvoor.
17. De ACM komt daarom tot het oordeel dat de wijzigingen die Netbeheer Nederland voorstelt niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet en artikel 36, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998, met uitzondering van het in het wijzigingsvoorstel voorgestelde startpunt van deze termijn ofwel uitbreiding met de termijn van twee naar vier maanden voorafgaand aan het faillissement.
18. De ACM heeft grammatica, spelling en interpunctie in het codevoorstel waar nodig gecorrigeerd. Daarnaast heeft de ACM enkele tekstuele aanpassingen gedaan om de

codebepalingen te verduidelijken. Tot slot heeft de ACM zelf de termijn en het startpunt daarvan vastgesteld van de periode waarover de gedeerde inkomsten van netbeheerders als gevolg van het faillissement van een vergunninghouder voor vergoeding via de tarieven van de kleinverbruikers in aanmerking komen.

4 Reactie op ontvangen zienswijze

19. Netbeheer Nederland heeft haar zienswijze gegeven op het ontwerpbesluit. Netbeheer Nederland is het op twee punten inhoudelijk niet eens met het ontwerpbesluit. Daarnaast heeft Netbeheer Nederland een aantal redactionele onvolkomenheden opgemerkt, die er toe hebben geleid dat het definitieve besluit op die punten is aangepast.
20. Volgens Netbeheer Nederland zou de tijdige melding van betalingsachterstand het startpunt moeten zijn van de procedure leveringszekerheid. Netbeheer Nederland begrijpt niet waarom de ACM meent dat een dergelijk startpunt de prikkel tot scherp debiteurenbeleid weg zou nemen, aangezien je alleen met een scherp debiteurenbeleid tijdig een betalingsachterstand kan opmerken en melden.
21. Netbeheer Nederland voert in haar zienswijze ook aan dat de uitbreiding van twee naar drie maanden ontoereikend is om in geval van een betalingsachterstand de tijd te hebben om te kunnen zoeken naar een oplossing voor het ontstane betalingsprobleem. Het eerst mogelijke moment waarop de netbeheerder een probleem in de afdracht kan constateren is de 28^e kalenderdag van de maand volgend op de maand waarover de afdracht verschuldigd is. Als de netbeheerder direct een melding doet bij de landelijke netbeheerder en de ACM, zijn er, afhankelijk van de maand nog twee of drie dagen om maatregelen te treffen voor het eind van die maand. Als in die paar dagen een rechter geen faillissement heeft uitgesproken of de ACM de vergunning van de desbetreffende leverancier niet heeft ingetrokken, wordt de netbeheerder geconfronteerd met mogelijk gedeerde tariefinkomsten die hij niet meer in de tarieven kan verwerken. Omdat de behandeling van een faillissementsaanvraag al gauw een maand in beslag kan nemen, resteert de netbeheerder dus geen andere mogelijkheid om bij een geconstateerd betalingsprobleem direct faillissement aan te vragen. Netbeheer Nederland meent dat ook de ACM hierdoor geen speelruimte meer heeft om naar andere oplossingen te zoeken.
22. De ACM en Netbeheer Nederland delen de opvatting dat het tijdig opmerken van een betalingsachterstand scherp debiteurenbeleid vereist. Dat punt staat niet ter discussie. De regeling in de Tarievcodes bepaalt in welke mate netbeheerders gecompenseerd mogen worden via de tarieven voor de gedeerde inkomsten als gevolg van het faillissement van een vergunninghouder. De aanleiding om de termijn in de huidige regeling aan te passen is vanwege de constatering van Netbeheer Nederland dat de huidige termijn in de praktijk te kort is gebleken. Dit heeft geleid tot een verlenging van de termijn, zij het minder uitgebreid dan voorgesteld door Netbeheer Nederland. De door Netbeheer Nederland gevraagde aanpassing van de starttermijn is voor het eerst opgenomen in het gewijzigde voorstel. Er is geen concrete aanleiding om de huidige procedure op dit punt te wijzigen.
23. Met het reguleringssysteem wordt beoogd netbeheerders zo veel mogelijk in de situatie te brengen waarin ondernemingen in een vrije markt zich ook bevinden. Daarmee verdraagt zich niet de door Netbeheer Nederland bepleitte volledige vergoeding van alle gemiste tariefinkomsten. Immers, in een vrije marktsituatie is er voor ondernemingen altijd sprake van een zeker risico dat vorderingen in het geval van een faillissement niet meer (volledig) kunnen worden geïnd. Aangezien de netbeheerders in geval van een dreigend faillissement verplicht zijn de levering te continueren ten behoeve van de leveringszekerheid van de kleinverbruikers, vindt de ACM het redelijk dat netbeheerders daar via de tarieven deels voor worden

gecompenseerd, namelijk voor ten hoogste drie maanden teruggerekend vanaf het moment dat de leverancier in staat van faillissement is verklaard.

24. Omdat een betalingsachterstand in maand x pas op de 28^e van maand x+1 aan het licht komt, heeft een netbeheerder dan ook nog enige tijd om met de desbetreffende leverancier in overleg te treden over de oorzaak en eventueel een faillissement aan te vragen zonder dat hij daarvan nadelige financiële gevolgen van hoeft te ondervinden. De ACM erkent dat deze periode van overleg en de behandeling van de faillissementsaanvraag langer kan duren dan een maand. De ACM is echter van oordeel dat zij met een termijn van drie maanden een redelijke balans heeft gevonden tussen enerzijds het belang van de netbeheerders om gecompenseerd te worden voor gedeelde tariefinkomsten en anderzijds het belang van de kleinverbruikers, waaraan een solidariteitsheffing wordt opgelegd.
25. In de zienswijze van Netbeheer Nederland heeft de ACM aanleiding gezien om de toelichting bij het codewijzigingsbesluit te verduidelijken ten opzichte van het ontwerp codewijzigingsbesluit. Daarnaast heeft de ACM naar aanleiding van de zienswijze enkele terminologische wijzigingen aangebracht in de tekst van de codebepalingen.

5 Artikelsgewijze toelichting

26. De huidige regeling wordt in beperkte mate uitgebreid. De nieuwe bepalingen in de gewijzigde Tarievcodes zijn artikel 5.1.2. onder b in de Tarievcodes elektriciteit en artikel 2.41 onder b in de Tarievcodes gas. Deze bepalingen zijn toegevoegd naar aanleiding van de wijziging van de besluiten leveringszekerheid, waarbij de vensterperiode bij het faillissement van een leverancier is gewijzigd van maximaal 10 naar maximaal 20 dagen en op de constatering van de netbeheerders dat zelfs bij scherp debiteurenbeleid de huidige periode van twee maanden voorafgaand aan het faillissement te kort blijkt. Voor vergoeding van gemiste tariefinkomsten gedurende de vensterperiode was nog niets geregeld. De nieuwe bepalingen regelen dat de netbeheerders gedeelde tariefinkomsten ook tijdens de vensterperiode mogen doorberekenen in de tarieven van de kleinverbruikers, zodat er inkomsten staan tegenover het verrichten van hun wettelijke taak om zorg te dragen voor leveringszekerheid.

's-Gravenhage,
Datum:

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

M.R. Leijten,
bestuurslid